

CRÍTICA

Jordi Llavina

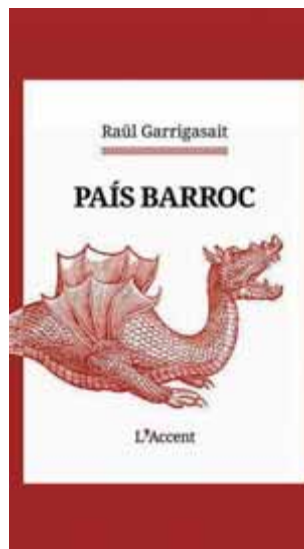
Una gramàtica de la memòria

La col·lecció L'Accent recupera aquest títol de Raül Garrigasait (Solsona, 1979), que ja havia aparegut a L'Avenç l'any 2020 dins la sèrie Literatures. I jo ho agraeixo, perquè cinc anys enrere em va passar per malla i ara, finalment, n'he pogut gaudir.

País barroc és un llibre sobre la memòria. Passa, però, com amb altres títols de l'autor, que la matèria de la narració (centrada, en essència, en els records personals) s'acompanya d'unes consideracions teòriques que, en aquest encaix, tenen tot el sentit del món: "I diem que tornem enrere, però en realitat anem endavant en la fabulació dels records, i és en aquest avançar que tenim la intuïció de tocar alguna cosa real." El llibre, malgrat que és més un opuscle que una obra de mida mitjana, es dedica a tocar coses reals, i a projectar aquesta mirada del record actiu en la recreació literària. I el desig de *radiar* de la teorització no es desentén mai (al contrari, s'hi basa) en l'estricta realitat *radicada* del lloc natal (per fer servir

la terminologia perejaumiana a què recorre l'autor solsoní): "El concepte no val res tot sol; és en contacte amb la lluminositat o la foscor d'un lloc que crea una sensació de vida eixamplada, una mena de plaer de la comprensió, o potser de vegades, en els casos més extraordinaris, alguna intuïció que ja va més enllà del dolor i el plaer, que és un saber sensorial que titil·la a l'extrem del llenguatge."

A l'escriptor i traductor, que escriu el llibre quan està a punt de coronar la quarantena, la paternitat l'ha fet mirar enrere. Dos fills que, en el moment d'escriure l'obra, tenien sis anys i tres: "Dubto que sense ells hagués pogut mirar aquest país barroc com ho he fet." (Per cert, que bé que Garrigasait faci servir el terme *país* en l'accepció que més estimo: la que designa el lloc més pròxim, la contrada. Com el *paese* italià). *País barroc* és el crit d'un resistent. O la cançó, més aviat (hi coneixem, per cert, la carrera musical de l'autor, que un dia va decidir estroncar). És l'expressió d'algú que no fa escarafalls davant el

País barroc

- Autor: Raül Garrigasait.
- Editorial: L'Avenç (Barcelona, 2025)
- Pàgines: 136

sagrat. En un dels capítols, possem per cas, defensa el ritual catòlic del funeral, enfront dels comiats tan asèptics, sovint improvisats, als tanatoris dels

nostres dies: "Si la mort és la gran igualadora, abandonar-se a un ritual igual per a tothom és una idea que consola." En un altre passatge, pren partit per un barroc pobre, que no emmascara la realitat... però, alhora, no condemna el que envernissa amb daurats rutilants la matèria grisca: "El retaule barroc del Miracle és el contrari d'una *vanitas*: diu que el més important és la superfície que brilla."

"Si en fos capaç, voldria escriure un llibre de records personals": en la seva aparent contradicció, aquestes paraules tenen molt de sentit. Jo, si més no, els en trobo: tot i que soc gairebé deu anys més gran que Garrigasait, com ell soc de poble (i, com ell, vaig assimilar una doble realitat: la del poble i la urbana), i això m'ha fet participar intensament de l'esperit d'algunes de les pàgines del llibre. M'hi he reconegut fonament: en les pors de la primera joventut, possem per cas, i, abans, en el record de "l'energia de l'adolescència", que, com afirma, "és l'energia que ens alimenta tota la vida". Impersona-

litat, doncs, compartida.

Es tracta d'un llibre ple d'idees brillants, però també d'impressions molt suggestives: "Bach em transmetia com cap altra cosa la idea d'un ordre sobrenatural, un univers barroc amb una estructura profunda tan sòlida que admestia tots els ornaments i que per això podia resultar colossal en cada detall, fins i tot en les monodies més simples, perquè amb cada nota

Hi pots estar més o menys d'acord, però l'obra és un convidat a reconsiderar determinats tòpics

vibraven les esferes." Per cert, en determinades preferències musicals de l'autor n'hi veia algunes del poeta i savi Ramón Andrés, que ha escrit profusament sobre determinats autors que esmenta Garrigasait (Joaquín Desprez o György Ligeti). Hi pots estar més o menys d'acord, però l'obra és un convidat a reconsiderar determinats tòpics i a plantejar-se els partits presos propis: Garrigasait admira Lluís i Plató, per exemple, i desconfia de Heidegger.

Un goig de llibre, en definitiva!